DEM MEYLEKHS NAYE KLEYD

Hans Christian Andersen

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

ה. אנדערסען.

№ 6.

דעם מלכ'ס נייע קלייד

ייִדיש—דער נסתּר.

ה. אנדערסען.

№ 6.

דעם מלכ'ס נייע קלייד.

און אנדערע.

יידיש—דער נסתר.

געדרוקט אין 4000 עקז.

דרוקעריי פון די יורשים
יוסף שענפעלד, קיעוו.
תרע״ט.

דעם מלכ׳ס נייע קלייד.

אַמאָל איז געווען אַ מלך. האָט ער זיך שטאַרק צו פּיצן ליב געהאַט, זיך אָנטאָן און איבער־טון, אַמאָל אַזאַ קלייד, אַמאָל אַן אַנדערס, אַזוי אַז דאָס גאַנצע געלט זיינס האָט ער נאָר אויף מלבושים אויסגעבראַכט. מיניסטערן, פּאַראַדן און בכלל פֿאַרוויי־לונגען האָבן דעם מלך אינטערעסירט נאָר אויף אַזוי־פיל, אויף וויפיל ער האָט זיך דאָרט מיט זיינעם אַ נייעם קלייד געקאָנט באַווייזן. אויף יעדער שעה אין טאָג האָט דער מלך אַן אַנדער קלייד געהאַט. און אַזוי ווי וועגן אַנדערע מלכים זאָגט מען אָפט: „דער מלך איז פאַרנומען“, אַזוי פלעגט מען וועגן אים זאָגן: „דער מלך טוט זיך אָן“...

און דער הויפּט־שטאָט ביי דעם מלך האָט זיך

זעהער פרעהליך געלעבט. אלע טאג כמעט פלעגן איבלענדערשע געסט
קומען, איז אט, ווינען אמאל אהין צווי פארשוינען, צווי שווינדלער,
אראפגעקומען. איבגעגעבן האבן זיי זיך פאר וועבער, וואס קאנען אוים-
ארבעטן אזא וואונדערליך געוועב, וואס קיין בעסערס קאן מען זיך גאר-
ניט פארשטעלן. איבער דעם איבגעוועהנליכן מוסטער, געמעל און פארבן,
וואס אויף דעם, צייכנט זיך עס אוים נאך דערמיט, וואס פאר צווי מינים
מענשן בלייבט עס איבגעזעהן, ראשית פאר מענשן, וואס זיינען נישט
אויף זייער ארט, והשנית פאר די, וואס זיינען שרעקליך נאריש.

—„אט דאס הייסט א קלייד!“—האט דער מלך א טראכט געטון.
— איצט וועל דאך קאנען וויסן, ווער פון מיינע האדן איז אויף זיין ארט
און דארף בלייבן און ווער ניט און דארף אפגעזאגט ווערן, ווער פון זיי איז
קלוג און ווער נאריש.—זאלן זיי אין וואס גיכער מיר אזא קלייד צוגרייטן.

און דער מלך האט די פארשוינען א פיינעם איבגאב געגעבן און
זאלן זיי תיכף צו דער ארבעט צוטרעטן.

יענע, די שווינדלער, האבן זיך צוויי וועבשטולן אויפגעשטעלט
און געגומען דעם אנשטעל מאכן, גלייך ווי זיי ארבעטן פלייסיג, ווען
אינדערעמתן איז ביי זיי אויף די שטולן גארנישט ניט געווען.

צו דער ארבעט וויערעך האבן זיי דאָס מייערכטע ווידנס און דאָס בעסטע גאָלד געפאָדערט, דאָס אלץ, פארשטעהט זיך, האבן זיי טיף אין קעשענע ארײַנגעלאָזט און אליין וויטער פאר די פיסטע וועבשטולן פון אינדערפריה ביז שפעט אין דערנאכט געזעסן.

— כ'וואָלט געוואָלט אַ קוק טון, ווי די ארבעט געהט דארטן!—האָט דער מלך אַ טראַכט געטין. האָט ער זיך אָבער באלד אָן דער וואונדערליכער איינגעשאפט פון דעם קלייד דערמאָנט, האָט ער עס אויף אָן אַנדערס מאָל אָפּגעלעגט: געוויס האָט ער דערפאר נישט יואָס מורא צו האבן, דאך... זאָל צום ערשטן געהן אַן אַנדערער.

און די מעשה מיט'ן קלייד האָט זיך דערווייל שוין איבער דער גאנצער שטאָט צעטראָגן און יעדער האָט שוין וואָס גיכער צו זעהן געאַרט, ווי דער אנדערער וועט צום נאר און צים מוינעניכטס בלייבן.

—כ'וועל צו זיי מיין אלטן און ערליכן מיניסטער שיקן,—האָט דער מלך געטראַכט:—ער איז קלוג, ער איז אויך זיין אַרט געוויס, זאָל ער זעהן און עס באַטראַכטן.

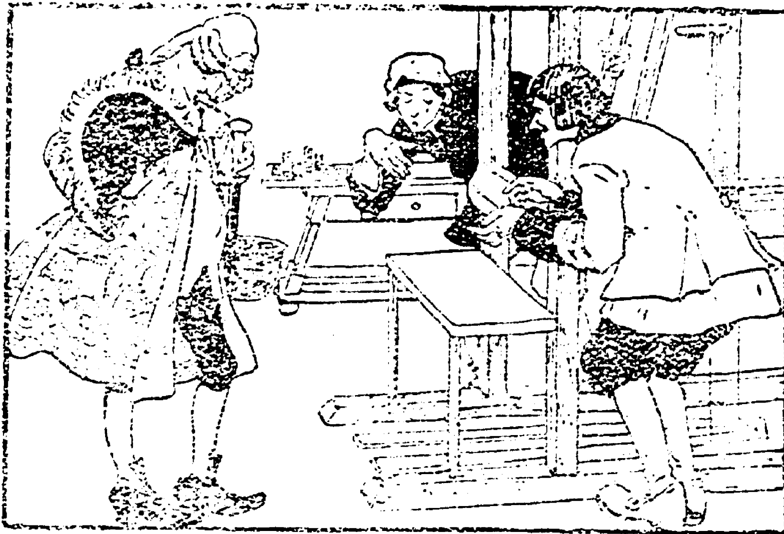
און אָט איז דער אַלטער מיניסטער אין דער שטוב ארײַנגעגאנגען, דאָרט וואו די שווינדלער זיצן פאר די פוסטע וועבשטולן געזעסן.

—„מיין גאָט!“—האָט דער מיניסטער, די אויגן איבגלאָצנדיג, גע- טראַכט,—איך זעה דאָך גאָרנישט!“ אבער הויך איז אַ קול דאָס אַרויס- וואָגן האָט ער נישט געוואָגט. האָבן אים דערווייל די שווינדלער אויף מבינות געבעטן: זאָל ער אַ ביסל נעהענטער צו די וועבשטולן צוגעהן און זאָל ער זיי זאָגן, ווי דער מוסטער און די פאַרבן געפעלן אים און דער- בײַ האָבן זיי אים מיט די הענט אויף די פוסטע וועבשטולן אָנגעוויזן, און דער מיניסטער, ווי ער האָט, נעבעך, די אויגן נישט אויסגעגלאָצט, האָט דאָך גאָרנישט נישט געזעהן; ס'איז דאָך נישט געווען, וואָס צו זעהן.

„אָך, גאָט מײַנער!“—האָט ער זיך געטראַכט.—שוין־זשע בין איך נאַריש? וואָס־וואָס, נאָר אָבער דאָס איז מיר דאָך קיינמאָל אפילו אײַפ'ן געדאַנק נישט געקומען... אבער אפשר נאָר בין איך נישט אײַפ'ן אָרט אויף מײַנעם? ניין, מ'טאָר זיך בשום אופן אײַפ'ן אמת נישט מודה זיין.

—פאַרוואָס־זשע זאָגט איר אונז גאָרנישט?—האָט איינער פון די וועבער בײַם מיניסטער אַ פרעג געטאָן.

— פרימאַ! איבערצייגנט!—האָט געענטפערט דער מיניסטער, דורך די ברילן קוקנדיג.—ס'איז אַ בילדעל! ס'איז אַ פאַרבן! איר מעגט זיין רוהיג, כ'וועל דעם מלך אלין און פון דעם געזעהענעם דערציילן.

— אַ שענעם דאנק! — האבן זיך פאר אים די שווינדלער פארנייגט.
— און באַלד פאר אים איבסמאַלן גענומען יאָב פאַר אַן ארבעט ווי האָבן

געהאט און וואס פאר א שווערקייטן זיי האבן דא בייגעקומען. און דער מיניסטר האט דאס געהערט אויפמערקזאם, כדי דערנאכדעם דאס פאר'ן מלך צו דערצעהלן, און אזוי האט ער טאקי געטון.

איצט האבן שוין די שווינדלער מער זייד און מער גאלד גע- פאדערט, ווידער דאס, פארשטעהט זיך, אין קעשענע אראפגעלאזט און אויף דער ארבעט אפילו קיין פעדימל נישט פארמין.

האט צו זיי דער מלך א צווייטן האר געשיקט. איז מיט אים פאר- געקומען דאס זעלבע, וואס מיט'ן ערשטן: ער האט אלץ געקוקט און אויסער פוסטע וועבשטולן גארנישט נישט איינגעזעהן.

—נו, ווי געפעלט עס דעם האר?—האבן ביי אים די שווינדלער א פרעג געטון, בשעת זיי האבן אים בלויז דאס געוועב געוויזן און די בילדער, וואס אויף דעם, צו פארשטעהן געגעבן.

—נאריש בין איך דאך נישט—האט געטראכט דער האר,—הייסט עס, זא איך בין מיין הערשאפט נישט ווערט...

—זעהער, זעהער שעהן! איז ער האט אנגעהויבן לויבן אין מאג ארויף דאס שטאף, וואס ער האט נישט געזעהן, די בילדער, וואס אויף דעם, און די פארבן־הארמאניע דארטן.

—אויסגעצייכנט! אויסגעצייכנט!—האָט ער דערנאָך דעם מלך איבערגעגעבן.

באלד נאָך דעם האָט שוין די גאנצע שטאָט פון דעם אימגעוועהנליכן קלייד גערעדט. לסוף האט אייך דער מלך באוויליגט דאָס וואונדערליכע געוועב צו זעהן. אין דער באַגלייטונג פון אַ גאנצער סוויטע הויפליט אין הארן, וואָס צווישן זיי האָבן זיך אויך די ערשטע צוויי געפונען, איז דער מלך צו די שווינדלער אראפּגעקומען. יענע, די שווינדלער, אז זיי האָבן דערהערט, אז דער מלך קומט, האָבן זיך מיט אלע כוחות אין מיט'ן גאנצן פלייס פאר דער ארבעט גענומען.

— הא, נישט אמת?—האָבן בײדע הארן, די ערשטע, מיט אמאָל אַ זאָג געטון.—ס'ארא מיסטער דאָס איז! ס'ארא פארבן! און בײדע האָבן מיט די פינגער אייף דעם אָרט, וואו דאָס געוועב האָט געזאָלט זיין, אנגעוויזן.

—וואָס הייסט עס?—האָט דער מלך געטראַכט—איך זעה דאָך גארנישט! ס'איז דאָך שרעקליך! זאָל זיין, אז איך... בין... נאריש? אדער אפשר טויג איך פאר קיין מלך נים?

—אַ, יאָ! זעהער, זעהער פיין!—דאָט לסוף אייך דער מלך ארוים.

געזאגט. און ער האט א ציטערדיגער מיט'ן קאפ געשאקעלט, די פוסטע ווענטשטילן באטראכטענדיג, ער האט זיך נישט געוואלט מודה זיין, אז ער זעהט נישט גארנישט. דעם מלב'ס טייטש האט זיך אויך גוט איינגעקוקט, נאר געזעהן האט ער נישט מעהר פון איהם, פונ'ם מלך אליין, הייסט עס. דאך האבן אלע אין איין קול איבערהויך געהאלטן:—וועהער, וועהער פיין!—און האבן געגעבען דעם מלך, ער זאל זיך פון דעם געוועב א קלייד צו דער פייערליכער צערעמאניע, וואס אין גיכן דארף פארקומען, מאכן. שיין! שיין און אויסגעצייכנט!—האט זיך פון אלע זייטן געטראגן. און אלע זיינען אנטציקט געווען.

האט דער מלך בידע שניידער מיט מעדאליען באשאנקען און זיי פאר הויף-שניידער איינגענומען. די גאנצע נאכט, וואס ערב דעם פייערטאג, האבן די שווינדלער ביי דער ארבעט פארבראכט און גאנצע זעכצעהן ליכט אויסגעברענט. דאס האבן זיי זיך געוואלט דעם מלך צו דער צייט זיין נייע קלייד פארענדיגן. זיי האבן זיך געמאכט בעשעפטיגט, ווי זיי נעמען דאס געוועב פון די שטולן אראפ, שניידען עס מיט גרויסע שערן צו, און דערנאך מיט נאדל-פאדים נייען.

לסוף האבן זיי מודיע געווען:

— פֿאַרטיק!

און דער מלך איז אין דער באַגלייטונג פֿון דער סוויטע אַליין צו זיי דאָס אָנטאָן געקומען, האָבן די שניידערלעך די הענט אַרויס איבערגעהויבן, גלייך ווי זיי האַלטן עפּעס אין דערביי געקאָנט: אָט זענען די הויזן, דער קאַמזויל און דער מאַנטל! אַ קלייד אַן אַרבעט! גרינג ווי שפּינוועבס! מ'פֿילט עס אַפֿילו נישט!

—יאָ, יאָ,—האָבן די הויפֿלייט מסכים געווען, כאָטש נישט געזעהענדיג.—ס'איז דאָך נישט געווען, וואָס צו זעהן.

זאָל אַצינד דער מלך זיינע קליידער אויסטאָן באַוויילן אין אַט דאָ, פֿאַר דעם גרויסן שפּיגל זיך איבערטאָן,—האָבן די שניידערלעך פֿאַרן מלך זיך געבעטן,—מיר ווילן דעם מלך דאָס נייע קלייד אָנטאָן.

און דער מלך האָט זיך אויסגעטאָן און די שניידערלעך האָבן אים פּאָרפֿיצן געגעבן: זיי האָבן זיך געמאַכט, גלייך ווי מען גיט אים אַן איין טייל קלייד נאָך אַנדערן, לכל האָבן זיי אים עפּעס בינדן געקענט אין בײַ דער פּליצע פֿאַרשפּיליעט.—דאָס האָט געזאָלט זיין דער מאַנטל. און דער מלך האָט זיך אַלין אין פֿאַרן שפּיגל געדרייט און דאָס קלייד ווייטער באַטראַכט.

—ווי שיין און ווי גוט פּאַסט! ווי ס'געפֿעלט און ווי ס'פּאַסט!—האָט

מען זיך אין דער ביימע געשושקעט.—ס'ארא מוסטער! ס'ארא פארבן!

אין דרויסן ווארט דער באלדאכין!—האט ראפארטירט דער אויבער־צערעמאָניטייסטער.—

—איך בין גרייט!—האט געזאָגט דער מלך. און ער האט זיך נאך צום לעצטן מאל פאר'ן שפיגל אויסגעדרעהט און דאס קלייד באטראכט: ער האט זיך באדארפט ווייזן, אז ער באטראכט עס אויפמערקזאם.

די קאמערהארן, וואס האבן באדארפט אים באדינען אין דעם שלעפ פון זיין מאנטיע נאָכטראָגן, האבן זיך געמאכט, גלייך ווי זיי האבן עפיס פון דער פאדלאָגע אויפגעהויבן און זיך אים נאָכגעהן געלאזט, די הענט דערביי אויסגעשטרעקט געהאלטן, אויסגעשטרעקט און פאר זיך: זיי האבן נישט געטאָרט אפילו מיט קיין מינע באווייזן, אז זיי זעהען גאָרנישט.

און אַט איז דער מלך אונטער זיין באלדאַכין איבער די גאסן געגאנגען.

—ווי שען, ווי פרעכטיג!—האט מען צווישן פאלק געשמועסט. קיינער האט זיך נישט געוואלט מודה זיין, אז ער זעהט גאָרנישט. קיינער האט דאך צום נאר נישט געוואלט בלייבן. און קיין פון דעם מלבש האט נאך אזוי פיל פרייד און התפעלות ביים פאלק נישט ארויסגערופן, ווי דער...

—ער איז דאָך גאָר נישט אָנגעטון!—האָט גאָר פלוצים אַ קליין יונגעלע, דעם מלך דערזעהענדיג, אויסגעשריגן.

—הערט נאָר, וואָס עס רעדט דאָס קינד!—האָט געזאָגט זיין פאָטער. און אַלע האָבן אָנגעהויבן שטילערהייד איינער דעם אַנדערן דעם קינדס ווערטער איבערגעבן.

—ער איז דאָך מאַקי גאָר נישט אָנגעטון! האָט שוין לכּוף דאָס גאַנצע פאָלק אויסגעשריגן.

דעם מלך איז שלעכט געוואָרן. ס'האָט זיך אים אויסגעוויזן, אַז דאָס פאָלק איז גערעכט, נאָר מ'האָט דאָך באַדאַרפט די צערעמאָניע ביז'ן סוף דערפירן. און דער מלך איז אונטער'ן בגילדאַכין נאָך רוהיגער און מאַיעסטעטישער געגאַנגען און די קאַמערהאַרן זיינען אים נאָכגעגאַנגען, אונטערטראָגנדיג דעם שלעפּ פון דעם קלייד, וואָס איז ניט געשטויגן, נישט געפלויגן און וואָס איז גאָר אויף דער וועלט נישט געווען.

די מאַרגאַריטקע.

נו, הער!

אונטער דער שטאָט, בײם באמע שליאך, איז געשטאַנען אַ שטי=
בעלע אַ זומער=וואוינונג. געוויס האָבט עס אַלײן אויך געזעהן, פאַרן שטי=
בעלע איז אַ גערטענדל מיט אָפּגעפאַרבטן שטאַכעטעלאַך פאַרזעצט גע=
ווען, און פון יענער זײט שטאַכעטלאַך, נעבן דעם ריוושקעלע, אין גע=
דיכטן גרינעם גראָז דאָרט, איז אַ קלײן מאַרגאַריטקעלע אויפגעוואַקסן. די
זון האָט אויך דעם מאַרגאַריטקעלע, ווי די גרויסע און פרעכטיגע גאָרטן=
בלומען, ליכטיגע און וואַרימע שטראַלן געשיקט, און דעריבער איז דאָס
נישט פון טאָג צו טאָג, נאָר פון שעה צו שעה געוואַקסן. אײנמאָל אין
אַ פריהמאָרגן איז עס שוין אינגאַנצן אַ צעבלאָזטעס געשטאַנען, מיט די
קלײנע און בלענדענדיג ווײסע בלעטעלאַך, וואָס אַזוי ווי די שטראַלן
האָבן דאָס קלײנע מיט=ווײסע אַרומגערינגעלט. דאָס מאַרגאַריטקעלע האָט
נים געטראַכט, אַז קײנער ווײסט עס דאָ צווישן גראָז נישט דערזעהן און

אַז ס׳איז אַן אָרים און פאַרשעמט בלימעלע בסך־הכל נײַן, ס׳איז אַזוי צו־
פרידן און פרעהליך געװעזן; ס׳האָט זיך גלײַך צו דער װאַרימער זון אויס־
געדרעהט, געקוקט אויף איר, און דעם שפּיל־פייגעלס געזאַנג געהערט,
װאָס האָט זיך דעמאָלט הויך־הויך איבער דער ערד אַרומגעטראָגן.

דאָס קליינע מאַרגאַריטקעלע האָט זיך אַזוי גליקליך און פרעהליך
געפיהלט, גלײַך װי מ׳װאָלט דעמאָלט אַ גרויסן יום־טוב געיומטובט, װען
אינדערהאַמתן איז דעמאָלט בסך־הכל נאָר אַ פּראָסטער מאָנטאָג געװעזן.
די קינדער זײַנען דאַן אין חדר געװען, און בשעת זיי זײַנען דאָרט אויף
זייערע בענק געזעסן און זייערע לימודים געלערנט, איז דאָס מאַרגאַריט־
קעלע דא אויף איר גרינעם שטענגעלע געזעסן און האָט אויך די װאַרימע
זון און אַלץ, װאָס אַרום דער, געלערנט, װי גוט און התמניתדיג
גאָט דער לעבעדיגער איז; און װאָילגעפעלן איז דעם אויך דאָס, װאָס
דאָס קליינע שפּיל־פייגעלע גיט אַזוי גיט און קלאָר דאָרט אין זיין ליד
אַרויס, װאָס זי דאָ אין דער שטיל פיהלט איבער. מיט גרויס חסד־גע־
פיהל האָט דאָס מאַרגאַריטקעלע איפּ׳ן גליקליכן פייגעלע געקוקט, װאָס
ס׳קאָן אי זינגען, אי פליהען, נאָר דאָך דערבײַ אַפילו קיין ביסל זיך
נישט מצער געװעזן, װאָס זי איז מיט אַזוינע געשאַנקען ניט באַשאָנקען.

—„איך זעה אין הער,—האָט עס געטראַכט,—די זון לייכט מיר, דער ווינט קושט מיך. אָ, מיט וואָס פאַר אַ רייכע שענקונגען גאָט האָט מיך באַשאָנקען!"

און פון דער זייט שטאַבעטעלאַך אין גאָרטן זיינען אַ סך פּרעכטי־גע און שטאָלציג־אויסגעצייגענע בלומען געוואַקסן; וואָס ווייניגער איינע האָט געשמעקט, מער גדולדיגער האָט זי זיך געהאַלטן: די פּיאָניען האָבן זיך אָנגעבלאָזן, ווי נאָר זיי האָבן געקאָנט, כּדי זיי זאָלן אויסזעהן גרע־סער פון די רויזן, גלייך ווי דער עיקר וואָלט אין דער גרויס געשטעקט. די טולפּאַנען האָבן מיט די פּרעכטיגסטע פאַרבן זייערע געשיינט; זיי האָבן עס אויסגעצייכנט געוואוסט, אַז זיי זיינען דערום גלייך אין אויסגעצויגן געשטאַנען, מ'זאָל זיי אַרויסזעהן בעסער. קיינער פון זיי האָט אַפילו קיין אַכט נישט געגעבן אויפ'ן ענייזיגן בלימל דאָרט, וואָס איז פון יענער זייט שטאַבעטן געוואַקסן, דערפאַר אָבער דאָס בלימל האָט זיך אויף זיי זאַט נישט געקאָנט אָנקוקן און זיך געטראַכט: „ווי רייך און שען זיי זיינען! צו זיי ווערט געוויס דער שפּיל־פויגל צו גאַסט קומען! דאַנקען גאָט, וואָס איך שטעה באַטש אַזוי נאָהענט פון זיי, וועל איך באַטש, לכל הפּחות, זיך אָנ־קוקן אין אים קאָנען". נאָר ווי נאָר דאָס בלימל האָט דאָס אָפּגעטראַכט

אזוי האָט זיך באלד אַ „קווי־ווויט״ דערהערט, און דער שפּיל־פֿויגל האָט אַראָפּ אַ פליה געטון, נאָר נים צו די פּיאָנעֶן און טילפּאַנעֶן,—ניין, ער האט זיך גלייך אין גראָז צו דער מארגאריטקע אַראָפּגעלאָזט. ווי ס׳האט געשטויגט און זיך געוואונדערט, דאָס מאַרגאַריטקעלע! פאר גרויס־פרייד האָט עס נים געוואוסט, וואָס צו טראַכטן אַפילו.

און דאָס פויגעלע איז אַרום דעם אַרומגעשפּרונגען און געזונגען: „וואָס פאר אַ ווייך גראָז דא איז! און וואָס פאַר אַ בלימעלע מיט אַ גאָלדן הערצעלע און מיט אַ זילבערן קליידעלע! און באמת, דאָס גאָלדענע מי־טעלע פון דער מארגאריטקע איז אויף גאָלד ענליך געווען, און די ווייסע בלעטעלאַך אַרום האבן ווי זילבער געשיינט.

ווי גליקליך דאָס מאַרגאַריטקעלע איז געווען,—ניין, דאָס קאָן מען זיך גאָרנישט פאָרשטעלן. דאָס פייגעלע האָט עס מיט׳ן פּיקעדל אַ קוש געטון, דעם אַ לידעלע אָפּגעזונגען, און דערנאָך ווידער צום בלויען הימל זיך אַרויפגעהויבן. איז אַוועקגעגאַנגען אַ פערטל שעה אַזוי, ביז דאָס בלימעלע איז אינגאַנצן צו זיך געקומען. אַ ביסל פאַרשעמט, נאָר אין הערצל צופרידן, האָט דאָס מאַרגאַריטקעלע אויף די אַנדערע גאָרטן־בלומען זיך אַרומגעקוקט: זיי האָבן דאָך געזעהן, וואָס פאַר אַ גליק ס׳האָט

דאָס געטראָפן; ווי דאַרפן דאָך פאַרשטעהן, וואס פאַר אַ פרייד דאָס איז! אבער די טולפּאַנען זיינען נאָך אָנגעבלאָזענער און גרוילדיגער, ווי פריהער, געשטאַנען, און די פנימער זייערע זיינען פון פאַרדראָס רויט און אנגעצויגן געווען. אויך די פּיאָניען האָבן אָנגעבלאָזענע געקוקט: ס'איז נאָך גוט, וואס זיי-האָבן רעדן נישט געקאָנט, אַנים וואָלטן זיי דאָס מאַרגאַריטקעלע נאָך גוט אָנגעזידלט געווען! האָט דאָס אָרימע בלימעלע געזעהן, אַז זיי זיינען נישט איפגעלעגט און ס'האָט זיך זעהער מצער געווען.

פינקט דעמאָלט איז אין גאָרטן אַ מיידעלע מיט אַ גרויסן, שאַרפן און בלאַנקעדיגן מעסער אַריינגעגאַנגען; זי איז גלייך צו די טולפאַנען צוגעגאַנגען און איינס נאָכ'ן צווייטן אָפּגעשניטן. „אַך"!—האָט אָפּגעזיפצט דאָס מאַרגאַריטקעלע;—ווי שרעקליך דאָס איז! אָט איז דער סוף זייערער!" דערנאָך האָט דאָס מיידעלע די טולפאַנען מיט זיך אוועקגעטראָגן. האָט זיך שוין איצט דאָס מאַרגאַריטקעלע געפרעהט, וואָס עס איז אַן אָרים, אַ פּראָסט בלימעלע און וואַקסט נישט אין גאָרטן, נאָר אין גראָז און פון יענער זייט פּאַרקאַן; און ס'איז פיל מיט טיפער דאַנקבאַרקייט איבערגעפולט געווען, און אַז די זון איז פאַרגאַנגען, האָט עס

די בלעטעלאך צונויפגעזיבן, אנגעשלאפן געוואָרן אין די גאנצע נאכט וועגן דער זון און וועגן שפּיל-פייגעלע געחלומט.

אינ׳ מאָרגן אינדערפריה, ווען דאָס בלימל האָט איבעראנים זיינע ווייסע בלעטעלאך, ווי הענטעלאך, פרעהליך צו דער זון אויסגעשטרעקט, האָט עס ווייטער דאס קול פֿון פייגעלע דערהערט, אבער ווי טרויעריג איז דאס לידעלע איצט געווען, יאָ, דעם אָרימען שפּיל-פייגעלע איז איצט קיין פֿרייד ניט געבליבן. מ׳האָט עס געפאנגען און ס׳איז איצט ביי אַן אָפּענעם פענסטער אין אַ שטייגעלע געזעסן, און ס׳האָט וועגן דער פֿריי געזונגען, וועגן דעם, וואָס פאר אַ גליק ס׳איז אין דער פֿרייהייט אַרומ-צופליהען, וועגן ווינט, גרינעם קאָרן איבער פֿעלד און וועגן די וואנדער-ליכע רייזעס, וואָס ס׳האָט היי-הין אין דער לופט און אויף די פליגע-לאך געקאָנט מאכן, און דאָס אָרימע פייגעלע איז טרויעריג געווען: ס׳איז איצט אין געפענגעניש און אין שטייגעלע געזעסן....

דאס האָט דעם קליינעם מארגאריטקעלע וועהער דעם העלפן גע-וואָלט, נאָר ווי אזוי האָט עס בלימל איהם ניט געקאָנט צוטראבן. ס׳האָט שוין פארגעסן אזוינד אָן דעם, ווי אליין איז אויך שוין ארים, ווי ווארים די זון ווארימט און ווי מיטערגוט אירע ווייסע בלעטעלאך שיינען.

וועה! ס׳האָט נאָר וועגן געפאנגענעם פייגעלע טראכטן געקאָנט, פאר וועלכן ס׳האָט גאָרנישט, מאקי להלוטין גארנישט טין נים געקאָנט.

פינקט דעמאָלט זיינען פונ׳ם גארטן צוויי קליינע יינגעלאך ארויס־געגאנגען; ביי איינעם פון זיי איז אין דער האנט א מעסער געוועזן, אויך אזא מין גרויסער און שארפער, ווי דער, מיט וועלכן דאָס מיידעלע האָט די טולפאנען אפגעשניטן. זיי זיינען גלייך צו דעם מארגאריטקעלע צוגע־גאנגען, נאָר דאָס מארגאריטקעלע האָט זיך נים אָנגעשטויסן, וואס ביי זיי אין געדאנק איז געווען.

—אט דאָ וועלן מיר א טייערן דאָרן־שטיקל פאר׳ן שפיל־פויגעלע אויסשניידן,—האָט געזאָגט איינער פון די יינגלאך און גענומען ארום דעם מארגאריטקעלע א פיר־עק אויסשניידן, אזוי אז דאָס מארגאַריט־קעלע האט זיך אין דער מיט געפונען.

—רייס עס אפ דאָס בלימעלע!—האט געזאגט דאס צווייטע יינגע־לע. דאָס מארגאריטקעלע איז פאר שרעק דערציטערט געוואָרן, וואָרים אפגעריסן זיין—האט דאָך שטארבן געהייסן, און איר האָט זיך נאך אזוי לאנג לעבן געוואָלט און איינאיינעם מיט׳ן דאָרן צום פויגעלע אין שטייגל אנקומען.

—ניין, מיר'ן עס איבערלאָזן,—האָט אָפּגעענטפערט דאָס ערשטע יינגעלע:—ס'באַשענט דאָך אַזוי דעם דאָרן!—און אַזוינאַך איז דאָס מאַרגאַריטקעלע לעבן געבליבן און צום פֿינגעלע און שטייגעלע זיך געטראָפֿן.

נאָר דאָס אָרימע פֿייגעלע, נעבעך, האָט זיך שטאַרק מצער געווען אויף דער פֿריי, אויף דער פֿאַרלאָרענער, און מיט די פֿליגעלאַך און די אייזערנע שטייגל־גראַטעלאַך זיך געשלאָגן און אַזוי זיי דאָס מאַרגאַריטקעלע האָט דאָך יעדן ניט געקאָנט, האָט עס דערים קיין וואָרט קיין טרייסט דעם ניט אַרויסגעזאָגט, ניט קוקנדיג אייפּ'ן שטאַרקן ווילן, וואָס ס'האָט געוואָלט. און אַזוי איז דער גאַנצער פֿריהמאָרגן ביז'ן וואָרמעם אַוועקגעגאַן.

—ס'איז דאָ קיין וואַסער ניטאָ,—האָט זיך געקלאָגט דער געפֿאַנגענער שפּיל־פֿייגל.—זיי זיינען אַלע אַוועקגעגאַן און מיר פֿאַרגעסן אַ טרונק איבערלאָזן. און האַלז איז מיר איבערגעטריקנט, אינעווייניג ברענט אַ פֿייער, און די לופֿט איז אַזאַ שווערע! אַך, איך מוז שטאַרבן, געזעגענען זיך מיט דער זון דער ליבער, מיט'ן פֿרישן גרינעם און מיט אַלעם שענעם פֿון גאָט און וועלט!—און ער האָט זיין פּיקערל און קילן דאָרן

ארײנגעמין, כדי זיך אָפּפּרישן אַ ביסל, און—ער האָט די מאַרגאַריטקע
דערזעהן. האָט איר דאָן דאָס פײגעלע מיט'ן קעפּל אַ שאָקל געטון,
מיט'ן פּיקערל אַ קיש געטון און געזאָגט: און איך ד. װײסט דאָ פאַר-
טריקנט װערן, אָרים קלײן בלימעלע! דיך מיט אַט דעם שטיקעלע גרי-
נעם גרעזעלע האָבן זײ מיר פאַר דער גאַנצער און ברײטער גאָטס װעלט
געגעבן! זײ מײנען, אַז אַ ליאַדע גרעזעלע װעט מיר אַ גרינעם בײם פאַר-
בײטן, און יעדער װײס בלימעלע דינט—אַ בלום אַ שמעקנדיגע! אַך,
איר דערמאַנט מיר נאָר, װיפיל איך האָב פאַרלוירן!

— װען איך זאָל עס קאָנען טרײסטן!—האָט געטראַכט דאָס מאַר-
גאַריטקעלע; נאָר ס'האָט נישט געקאָנט אַ ריר טון מיט קײן אײן בלעטע-
לע אפילו; נאָר דאָס שמעקעכץ, װאָס האָט זיך פון די אײדעלע בלע-
טעלאַך געטראָגן, איז געװען שטאַרקער, װי געװעהנליך; דאָס פײגעלע
האָט דאָס באַמערקט, און הגם ס'האָט דערבײ דער דאָרשט געברענט און
ס'האָט אַלע מאָל פון דער ערד אַ גרין גרעזעלע אױסגעריסן, אָבער דאָס
בלימעלע האָט עס נישט אָנגערירט.

ס'איז געקומען דער איבערנאַכט; נאָר קײנער איז נישט גע-
קומען דעם פײגעלע אַ טרונק צו געבן. האָט דאָס דאָן די שענע פלי-

געלאַך איבערגעצויגן אין צימערינג מיט ווי אַ מאָך געמיין; דאָס געוואַנג האָט זיך אין אַ רחמנות פּיפּבן פֿאַרוואַנדעלט, דאָס קליינע קעפּעלע האָט זיך צום בלימל צוגעבויגן, און דאָס האַרץ פֿון פֿייגעלע איז פֿון בענקען און נישט-האָבן איבערגעגאַנגען. איצט האָט שוין דאָס בלימל נישט געקאָנט, ווי יענע נאַכט, די בלעטלאַך צונויפֿנעמען און אַנטשלאָפֿן ווערן: טרויעריג און קראַנק האָט איך עס דאָס קעפּעלע צו דער ערד צוגעבויגן.

ערשט אויפֿן אַנדערן פֿרימאָרגן ווען די ייִנגלאַך געקומען, און אַז זיי האָבן דאָס טויטע פֿייגעלע דערזען, האָבן זיי זיך ביטער צע־וויינט. דערנאָך האָבן זיי אַ שיין קבֿר אויסגעגראָבן, האָבן עס מיט בלומען-בלעטלאַך באַצירט, און דאָס טויטע קערפּערל פֿון שפּיל-פֿייגע־לע אין אַ שיין רויט פּישקעלע אַריינגעלייגט. דעם אָרעמען פֿייגעלע האָט מען אַ „לויה" ווי אַ מלך געמאַכט... ווען מ'האָט געלעבט און געזונגען האָט מען זיך אָן דעם פֿאַרגעסן, און שטיל עס געהאַלטן און מיט דאָרשט געמאַטערט, און אַצינד האָט מען עס מיט בלומען באַצירט און באַוויינט. און דאָס שטיקל דאָרן מיט דעם מאַרגאַריטקעלע זיינען אויפֿן שטייבינן שליאַך אַרויסגעוואָרפֿן געוואָרן. און קיינער האָט גאָר נישט

קיין טראכט געטון אפילו וועגן דעם, וואס ס'האט מער פון אלע אויפ'ן ארימען פויגעלע רחמנות געהאט און אזוי דאס טרייסטן געוואלט.

דער ליין.

דער ליין איז שיין אין פולן בליהעבין אָנגעטון געשטאַנען; ער איז פול און אנגעזועצט געווען מיט שענע בלויע בלימעלאַך און אזוינע דינינקע, ווי די פליגעלאך פון קליינע בינעלאַך און אפשר נאָך דינער. די זון האָט אויף אים געלויכטן, רעגן-וואָלקענס האָבן אים באַגאָסן, און דאָס איז פאַר אים אַזוי גוט געווען, ווי פאַר אַ קינד דאָס באָדן, נאָך וועלכן ס׳קומט אַ מאַמע-קוש. דאָס קינד ווערט דערפון נאָך שענער; אזוי איז אויך מיט׳ן ליין געווען.

—מענשן זאָגן,—האָט געזאָגט דער ליין,—אז איך בין אויסגעצייכנט געראָטן, אז איך בין אויסגעוואַקסן גרויס און וואָס בעסער קאָן גאָר נים זיין, און אַז פון מיר וועט אַן אויסגעצייכנט שטיק לייוונט ארויס. ווי גליקליך איך בין! גליקליכער פון מיר איז גאָר אויף דער וועלט ניטאָ! מיר איז אַצינד גוט, אויך שפּעטער וועט פון מיר, מסתמא, עפּיס גוטס ארויס. ווי פרעהליך ס׳איז אויף דער זון צו שטעהן, ווי ס׳קרעפטיגט און ס׳דערפרישט דאָס רעגענדל! איך בין איבערגליקליך, איך בין גליקליכער פון גאָר דער וועלט!

— נו, יאָ, געווינט! — האָט געזאָגט דער פּאַרקאָן־דראַגאָן, — די קאָנסט נאָך די וועלט ניט, מיר אָבער דערפאַר קאָנען זי איבערצייגנט, ניט אומזיסט זיינען איך אונז אזוי פיל האָלץ־קניפן פאַראַן... און דער דראַגאָן האָט זיך התמנהדיג צעקריפּעט:

שניפּ, שנאַפּ, שנורע,
באַסעלורע!
און דאָס לידעלע איז אויס!

— ניין! נאָך ניט אויס! — האָט געזאָגט דער ליין — איך מעג וועגן די זין וואַרטן, איך מעג זיין א דערפּרישנדיג דערציילונג א נאָס מין, איך פיהל, ווי איך וואַקס; איך פיהל, אז איך בליה: איך בין גליק־ליכער פון נאָרדער־וועלט!

נאָר אָט זיינען איינמאָל מענשן געקומען, דעם ליין פאַר׳ן אויבערשטן און פאַר דעם קאָפּ אָנגענומען און אים מיט׳ן וואָרצל אויסגעריסן. — ס׳האָט וועהער ווען געטאָן! נאָכדעם האָט מען אים אין וואַסער אויסגעווייקט, גלייך ווי מ׳האָט אים דערטרינקען געוואָלט. נאָכדעם האָט מען אים איבער׳ן פייער געהאַלטן, גלייך ווי מ׳וואָלט אים פאַרברענען געוואָלט. ס׳איז שרעקליך געווען.

— וואָס זאָל מען טאָן, איך אין גליך קענען הסכמה זאָ, טרייבט
זיך אַמאָל איבער, — האָט געזאָגט דער לוין, — טראַכט אַבאָר איך צו
לײדן, אײנט ווײסט מען נאָכניט, אײנט פֿאַרשטערט מען נאָרנט.

אָבער דער לוין איז אַלײן געווען אין גאַנצער געזאָרי. מ'האָט אים
געדריקט און געשטיקט, מ'האָט אים געקלאַפּט און געקלעפּט — וואָס וואָס
האָט מען מיט אים ניט אָפּגעטאָן! ער האָט אַפֿילו ניט פֿאַרשטאַנען,
וואָס עס טוט זיך מיט אים אַרום. לבֿיה איז ער אויף שפּיגלאַר געקרי
מען, די דאָר האָט זיך צעדריקט אין געשטיקט... דאָ איז טײַן גאָר
אַמעטיגליך געוויין קעגן א בראָנבע צו טין.

— „איך בין דאָך אַבערדיגער גלײכלין געוואָרן" — האָט ער אין די ווערט
מאָנט געטראַכט. — „דאָרף מען זיך טויגן געווײנטלעך גליך באַוויזן...
דאָרף מען זיך צעפֿירן, צעפֿירן אויך..."

און ער האָט זיך האָט געהערט אַפֿילו דערמאָנט, ווען ער איז אין
ווינקעטל אַרײַן געקראָכן — געהערט בײַ דער מאַמע, בײַ באַזי פֿון אים א
גרויסע און איבערגעבליבענע שטיקלעכט אַרום, דער גאַנצער לוין, בײַ
מיטנט שטיקלעך, איז אויף אָט דער שטיק אײַנגעזונקען.

— מ'איז דאָך וואַנדער! בײַאַלט עס קײנמאָל זיך נאָרניט ניט

געגלויבט! ווי ס׳גערט מיר א ביסל! הא, וואָס זאָגט איר איפ׳ן הראַנג
און איפ׳ן לידעלע איף ווינטער—ער פאַרשטעהט א טך אין א ים.—
„דאָס לידעלע איז איטס! אז ס׳הויבט זיך ערשט נאָר אָן!... ס׳לעבן ס׳איז
א וואונדער! אייב ס׳איז מיר אויסגעקומען א ביסל צילויד, איז וואָס?
איז דאָך דערפאַר אָבער פון מיר עפּיס אַרויס! איך בין דער גליקליכסטער
פון אַלע! ווי שטאַרק און דין איך בין איצט, ווי ווייס און לאַנג! דאָס
איז דאָך נישט עפּיס א פּראָסט און ליאָרע געוויקסל צו זיין, זאָל זיין
מיט בליטעלאָך אפילו. אַרום געוויקסל נעהט דאָך קיינער נישט, איפ׳ן
געוויקסל קוקט דאָך קיינער נישט, און וואַסער באַקומט עס נאָר דאַן,
ווען א רעגן געהט. נישט אַזוי אָבער איצט! אַרום מיר געהט מען, מיך
באַוואָרנט מען; אַלע פריהמאָרגן קערט מיך די דינסט איין און אַנדער
זייט אייבער, אַלע איפּדערנאַכט באַגיסט מען מיך מיט׳ן וואַסערגיסער.
אַליין דאָס ווייב דעם פּאַטשאַרס האָט מיך געלויבט און געזאָגט, אז איך
בין דאָס בעסטע שטיק־לייוונט פון דער גאַנצער געגנט אַרום; גליקליכער
פון מיר קאָן גאָר נים זיין!

נאָר אָט האָט מען דאָס שטיק לייוונט אין א שטוב געבראַכט, און
ס׳איז אונטער דער שער געקומען, אַך, ווי ס׳האָט עס געשניטן און גע־

ריסן, ווי מ'האט עס דורך און דורך מיט נאדלען געשטאכן! וואס איז
דא צו רעדן: האניג איז געווען זיבער!... דערפאר אבער זיינען פינ'ס
שטיק לייוונט צוועלף שטיקלאך גרעב אויס— א־א גרעב, וואס אין קיין
געזעלשאפט רעדט מען ניט דערפון, נאר וואס מ'איז אבער יעדן מענטשן
נוטיג. יא, גאנצע צוועלף שטיקלאך זיינען פינ'ס שטיק אויס!

ניין! וואגט אליין, איז אט זעט מ'איז פון מיר לייוויוונט אויס!
איז אט אין וואס מיין באריה באשטעהט! דאס איז דאך איינמאל א גליק!
איצט ברענג איך דאך נוצן דער וועלט, און דאס האריה מען דאך, דאס
איז דאך דאס אמת'ע איבערגיבט. אט זיינען מיר צוועלף שטיק אצינד,
און דאך א גאנצעס: א מין, וואס פאר אן איבערקייקעוודיג גליק דאס איז!

און יארן זיינען זיך געגאנגען—און דאס גרעט דאס זיך אפ־
געבראכן.

—איז וואס? אייה אלין איז דאך א מין,—האט יעדער שטיקל
געזאגט,—איך וואלט געווען גערן זיך נאך געהאלטן צו ביבל, נאר קיין
איבערגעליבט קאן מען דאך ניטש פאדערן, דאס מען זיי אייה שטיקלאך
און אייה שמאטקעלאך צעריסן. האבן זיי געמיינט, או איצט איז שוין נאר
ווייער סוף געקוסטן, ווייל מ'האט זיי געהאקט און געבראכט, געווייקט

און געקאנט,—ווי האבן אליין ניט געוואוסט, וואס מען טוט מיט די.
און פלאַנצן איז פון די איבערגעבליבענע ווייס פאפיר ארויס.

—ניין, אט א טויבפויגל—שוין איינמאל א טויבפויגל! דאס געזאגט
דאס פאפיר.—איצט בין איך דאך נאך דינער, ווי פריער, און איז מיר
וועט מען דאך שרייבן אצינד. און דאס דען ניט קיין איבעריקער גליק?

און אויפן פאפיר האט מען באמת שרייבן גענומען, און אנגעשריבן
האט מען דערויף וואונדערליכע געשיכטעס און לידער וואונדערליכע.
דערביי האט מען דערויף בכלל נאר איינמאל מיט טינט א קלעק
געמאכט. דאס איז שוין אזוי שיין געווען א באזונדער מין גליק נאר! און
מענטשן האבן דאס, וואס איז אויפן פאפיר אנגעשריבן געלייענט, געהערט,
און אנגעשריבן דערויף איז געווען אזא ניט אין אזא קלוגן, אזוי אז
דאס הונדערט ווייזן ווי אליין איך קלוגער און בעסער געווארן. עפעס
א גרויסער חבר איז געלעגן אין די ווערטער, וואס זיינען אויף דעם
פאפיר געווען.

—יא,—האט געטראכט דאס פאפיר,—דאס האט דאך איבערגעשטיגן
מיינע אלע חלומות; וואס איך האב געטרוימט אמאל, און יונגער צייט,
ווען איך בין נאך מיט מיינע בלימעלאך אויפן פעלד געשטאנען. האט

איך זיך דען געקאנט פאַרשטעלן, אָדער זיך איינבאָלן, אַז איך וועל אַמאָל צווישן מענשן פרייַ און אומבאוואכט פאַרשפּרייטן? געבליבן זיך מיר אַזוי נאָך איך נישט. נאָר דער לעבעדיקער ווייסט, אַז איך אַליין האָב געמיינט נאָר דאָס, וואָס איך האָב באַדאַרפט. לויט מײַנע שוואַכע כוחות געמיינט צוליב מיר לעבן צו דערהאַלטן, און דאָך פירט ער מיך פון איין פרייד צו דער אַנדערער און פון איין דערפרייען צום צווייטן, יעדער מאָל, ווען איך טראַכט מיר: „אָט, מיין אַ עק" נאָך איך נאָר, ווי פּלוצים זיך אַרויס, צו אַ בעסער און אַ שענער לעבן איבער. איצט וועט מען מיך פרעגן איז דער וועלט אייביק, מעגן זאָל מיך דערפון קאָנען. יאָ, פרעגט. אַנדערש קען דאָך נישט זײַן. איך האָב דאָך אַזוי אַזוי פיל מידע און פיינע געדאַנקען, וויפיל בלימלאַך בלויע אויפן פעלד אַמאָל. איך בין מאַכן דער גליקלעכער פון נאָ־דער־וועלט!

דאָס פאַפיר אָבער האָט מען נישט אויף דער וועלט אויספאַן אַרויסגעשיקט, מ'האָט עס אין אַ דריקערײַ געבראַכט, און דאָרטן אַלץ, וואָס דערויף איז אָנגעשריבן געוועזן, אין אַ בוך־פאָרם אָפּגעדרוקט, און נישט אין בוך, נאָר עטליכע הונדערט בינער: איז אַזאַ איפן האָבן אַ

סך א גרעסערע צאל מענטשן דערפון געקאנט ניצן האבן, איידער אין דעם ־פאל, ווען מ'זאל דאס פאפיר אליין אויף ארומדרייען ארויסשיקן, וואס וואלט נאך דערצו אין האלבן וועג אויף בלעטלאך זיך געוויען צעטאמען.

—יא, געוויס איז אזוי גלייכער!—האט דאס באשריבענע פאפיר געטראכט.—דעם אמת זאגנדיג איז דאס מיר נאר אויפ'ן זינען ניט גע־קומען: וועל איך איצט אין דערהיים בלייבן און מ'וועט מיך, ווי אן אלטן זיידן, כבוד אפגעבן, ווארים איך בין דאך מאקי א זיידע אט די אלע ביכער, די נייע! אט איצט ערשט וועל איך א סך ניצן ברענגען! און מיין איצטיגן שטאנד אבער וואלט איך לאנג ניט געקאנט ארומ־רידן... און נאר צו באטראכטן, אז אויף מיר האט געקוקט דער, וואס האט דאס אלץ אנגעשריבן... אז יעדער ווארט זיינס האט זיך גלייך פון זיין פען אויף מיר אויסגעגאסן... בין איך דאך מאקי דער גליקליכסטער פון אלע אין דער וועלט!

דערנאך האט מען דאס פאפיר אין א פעקעלע צונויפגעבונדן און אריינגעווארפן אין א פאס, וואס איז ביי א וועשערין געשטאנען.

—נאך אן ארבעט איז גוט זיך אפצורוען!—האט געזאגט דאס פאפיר.—ס'איז וועהער ניצליך אין זיך אליין צו פארטיפן און וועגן זיך

אַליין אַ משאָנט מיר. ערשט איצט האָב איך באַמערקט, װאָס איז מיט איר אָנגעהויבן. איך דערקענען זי אַליין, איך האָב אַ גרייטער טראָגט פּאַראַדיז! װאָס זענען יענע איצט מיט מיר זיין, איצט איז מיר קלאָר, מיטעל גענע פּאַראַדיז: אַליין איך באַשטימען װעלט פּאַראַדיז —דאָס װאָס איך פֿון ערפֿאַרונג.

נאָר אָט איך איצטער אַ פּערשפּעקטיװ אַ טענה דאָס מיין דאָס פּאַ פֿיר פֿון פּאָס איינגעשטעלט איך איז צו פּאַראַגענגען איך פֿייער אַרבייטס יאָרן, יאָרן,—דאָס די גרייכע גענאָנט—אי עבֿודה דאָס דעם טלימניק אָפּגעגעבן, ער װעט דערין פּינקט אין צוקונפֿט איינגעלייגט.

אין אַלץ קינדער פֿון טאַטע דאָס זיי אַרום פֿייער ציטערנדיקלעבן: זי דאַרף געװאָלט זעהן, זי דאָס פּאַפּיר יענע בריװע, דאָס זי עס אַזוי טען אָנגעצונדן אין איבערגעבן, איך איך איז דערנאָך זענען נאָך אַ פֿעלד פֿונק געבליבן. װאָס זענען זי אין אַלץ װייט צעפֿליגן, איבער נאָכן אַנדערן האָבן זיי זיך איבערגעלאָזט די פֿונקען. אין די קינדער, דאָס ציטערנדיג, האָבן געזאָגט: „דאָס געדענק די קינדערלאַך פֿון דער שיל אַהיים". דעם לעצטן פֿונק האָבן זי דער „שילעלעך" אָנגערופֿן, אַמאָל דאָס זיך איבערגעזען, אַז דער פֿונקען װעלן זיין מיט נישט װען, נאָר

פּלוצים האָט זיך נאָך אַ נייער באַוויזן, דער לעצטער איז שוין לסוף
אויפגעגאַנגען.—האָבן דערצאָלט די קינדער געזאָגט.

דאָס גאַנצע פּאַפּיר דאָס אַלטע, דאָס גאַנצע פּעקל, האָט מען איפ׳ן
פייער אַרויפגעלייגט, און ס׳האָט זיך צעפלאַקערט באַלד — „אויף״ — האָט
עס געקנאַקט און דער רויך צעפלאַקערט, דאָס ברענען פאַרשטעקט זיך,
איז ניט איבעריג אַרונטערגעבליבן געווען נאָר אַז דאָס פייער האָט דאָס
גאַנצע פּאַפּיר אויפגעגעסן, האָט זיך דער פלאַם הויך דערהויבן —
און אַ סך העכער, ווי דער ווינט האָט די בלעטער ברעקלעך ווינט, און
געבליבן האָט עס, ווי ס׳האָט קיינמאָל ניט דאָס ווייסע לייוונט פון ליכט.
און אין מיטן ווינט אַלע אַנגעשריבענע אותיות זיינען געוואָרן, און אַלע
ווערטער און געדאַנקען האָבן זיך אין פלאַם פאַרוואַנדלט. „איצט פליה
איך גלייך צו דער זון אַרויף!״ האָט דער פלאַם געזאָגט, און ס׳האָט
זיך געדאַכט, אַז טויזנטער קולות האָבן עס מיט אַ קול אַרויסגעזאָגט. און
דער פלאַם האָט זיך אין דער גאַנצער קוימען־לעכער אַרויסגעריסן, און
נאָך העכער זיך אַרויפגעריסן. — און דאָרט ביז ס׳דאָס אַליין האָבן זיך
פונקען באַוויזן, וואָס ווייזן פאַר דער בעסטער איז ניט אַנגעקומען,
און דערלעבט געטראָגן, און זיי ווייזן אויך פון געוועזן, ווייל בליבעלאך
בלויע ביזן אין דער פלאַם, זיי ווייזן גרינער פונקן פלאַם, פון
ווילן זיי ווערן געבוירן געוואָרן, געזעגן, און אַז דער פלאַם האָט זיך

איבערלאָזן אין פינ'ם גאַנצן פּאַפּיר איז נאָר געבליבן שוואַרצער אַש גע־
בליבן, האָבן זיי נאָך־אַמאָל איבער איז איבערגעבלאָזן, און פון די
ערטער, וואוהין זיי האָבן זיך מיט די פּיכלאַך געשפּילט, זענען דייטש
פונקען אַרויסגעפלויגן. „די קינדער זענען פון דער שול געקומען אין דער
לערער איז צולויפן אַרײַנגעלאָפן״ — און דאָס פאַר די קינדער אַ פרייד
געווען, שוין איבעראַל! און די קינדער האָבן דאָס איבערלאָזטע אַש
אַרומגעטראָגן אין געזאַנגען:

שניי־שניי־שניי,
באַפליגן!
אין דאָס ליכטל איז אויס!

נאָר די נישט אויפגעהערטע בריוועלעך, די פּיצלאַך, האָבן געזאָגט:
„נײַן, דאָס ליכטל איז קיינמאָל אויס נישט נאָר, און אויך איז בלײַבן.
מיר וועלן זען, אַז דערפאַר וועט מיר די געדענקען פון אַלעמען״
נאָר דאָס האָבן די קינדער נישט געהערט און נישט פאַרשטאַנען, —
און ס'איז מאָל אַזוי... נישט אַלע דאַרפן דאָך קינדער פאַרשטיין.

1629

פרייז—.1 רו׳

אנדערסענס מעשהלאך:

איבערגעזעצט פונ'ם [illegible].

ערשינען:

1 №	דאס ים-מעכמערל.	1.50 מר.
2 №	פרינצעלע.	—.75 „
3 №	אלע-ליק-איע.	—.80 „
4 №	די ווילדע שוואנען.	1.30 „
5 №	די שניי-מלכה.	2.30 „
6 №	דעם מלכ'ס נייע קלייד.	1.— „

ארויס פון פארלאג קיעוו, [illegible]
[illegible]
קיעוו, [illegible] 10.